

РЕШЕНИЕ

№ 7835

гр. София, 14.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 23 състав,
в публично заседание на 16.10.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Антоанета Аргирова

при участието на секретаря Емилия Митова, като разгледа дело номер **3388** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145-178 от Административно-процесуалния кодекс (АПК), вр. чл. 83, ал. 8 от Закона за висшето образование (ЗВО).

Образувано е по жалба от Химикотехнологичния и металургичен университет (Х.) - [населено място], представляван от Ректора проф. д-р С. Т.-Ж. против обективирано в Протокол №03/09.02.2023 година решение на Акредитационния съвет (АкрС) на Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА), в частта му с която е: 1. Дадена програмна акредитация на професионално направление (ПН) 5.2 Електротехника, електроника и автоматика в Х. на основание обща оценка 9.18 за образователно-квалификационни степени (О.): „Бакалавър“-в редовна и задочна форма на обучение „Автоматика и информационни технологии“; „Инженерна информатика“; „ Магистър“-в редовна и задочна форма на обучение „Автоматика и информационни технологии“; „Информационни технологии“; „Управление на качеството“; 2. Определен е срок на валидност на акредитацията: следващата програмна акредитация на ПН 5.2, съгласно графика по чл.81, ал.2 ЗВО; 3. Определен е капацитет на ПН 5.2 Електротехника, електроника и автоматика за О.: „бакалавър“-300 студенти (200 редовна и 100 задочна форма на обучение); „магистър“-180 студенти (120 редовна и 60 задочна форма на обучение)-общо 480 студенти за ПН. Дадени са и следните препоръки: Да продължи развитието на академичния състав (АкадС), като се увеличи броя на хабилитираните преподаватели по ПН; Да се подобри и засили международната мобилност на студентите и

преподавателите от ПН; Да се осигури участието на студентите и докторантите в национални и международни научноизследователски и образователни проекти и договори; да се приеме и приложи система от морални и материални стимули за засилване на участието на преподавателите в международни проекти и висококачествени публикации. За всички препоръки и определен срок: постоянен с ежегодно отчитане.

Релевираното основание за оспорване е за допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила-чл.146, т.3 АПК. Осъществяването му е аргументирано с твърдения за неспазване на изискванията, установени в Правилника за дейността на Националната агенция за оценяване и акредитация (ПДНАОА), а именно чл.39, ал.1, като решението било взето без становището на оценяваната институция; използване на допълнителни таблици и критерии, които не били публично оповестени. Допуснатите нарушения водели до намаляването на оценката от 9.34 на 9.18 немотивирано и неправилно.

В съдебно заседание пред Административен съд София град, пълномощникът на жалбоподателя- адв. К. поддържа жалбата и моли за уважаването ѝ, както за присъждането на направените за производството разноски, съгл. списъка по чл.80 ГПК, вр. чл.144 АПК, който представя. Съображения за основателност на жалбата излага в депозираната по делото на 30.10.23 година писмена защита. В тази връзка твърди, че действащата подзаконова уредба, каквито били „Правила за гласуване на процедури и за оценяване на проекти” (Правилата), приети на заседание на АкрС съвет на НАОА на 17.11.2016 г. и Методика по оценяване на критериалната система на НАОА, към която чл.6 от Правилата препращал, се явявала заварена от променената уредба от акт с висша юридическа сила-ЗВО (изм. ДВ бр. 17 от 25.02.2020 г.) и ПДНАОА ,(приет с ПМС №2 от 05.01. 2021 г. , обн., ДВ, бр. 3 от 12.01.2021 г.). Ключов, според жалбоподателя, за постановяване на решението бил и друг въпрос, а именно този на периода, който е оценяван от страна на административния орган. Този период бил фиксиран като 2016 - 2021 г. в заявлението за откриване на процедурата, подадено от Х. с вх. №438/11/05.2022 г.). В случай, че мотивите препращали към друг времеви период, несъответстващ с оценявания или пък не отчитали начина на работа на всички университети в условията на действащата пандемия от КОВИД - 19 в периода след 13 март 2020 до края 2021 г., то тогава щял да липсва мотивиран краен административен акт. В това отношение в мотивите на административния орган имало редица препратки към т.нар. наукометрия на преподавателите в Х.. Същата обаче била въведена с изменение в Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото прилагане едва в средата на 2019 година, т.е. първата част от оценявания период съвпадала с период, когато подобни правила въобще не са действали. Да се изисква съответствие с правило, което не е съществувало за част от този период било най-малкото спорно. Това важало и за описаното в мотивите пренасяне на наукометрични постижения на преподаватели, които в рамките на периода са сменили работата си и са започнали да преподават в Х.. Тъй като техните научни публикации били от предходен период, административният орган напълно незаконосъобразно и немотивирано е отказал да приеме техните постижения за релевантни и да ги отчете при поставяне на крайната оценка, обвързвайки научните постижения не с автора на публикациите, а с висшето училище/научната организация, в която са работили към момента на публикуването им. В т.нар. „обосновка” на Б. това било основна тема на обсъждане. Акцентира и

върху това, че компетентността в условията на оперативна самостоятелност не означава, че мотивите, с които се обосновава оценъчната дейност могат да се разминават с фактическата обстановка, която се установявала от „първичните“ данни, съдържащи се в докладите по самооценка от самото висше училище или в становищата като таблици и данни в докладите на експертната група. С цел доказването на наличие на драстични разминавания между мотивите към решението с първичните данни, предмет на обективизираната от тях оценка, представил в хода на съдебното производство справка-извлечение за движението на академичния състав в периода 2016 - 2022 година. Твърди и включването на елемент, който не бил предвиден в закона - обсъждането и приемането на т.нар. „обосновка“ на Б., съгл. протокола от проведеното на 09.02.2023 г. заседание на АС. Включването на разглеждането на подобен документ или етап от процедурата не било предвидено никъде в нормативната уредба, регламентираща оценяването- нито в Постоянната комисия по технически науки (ПКТН или само ПК), нито в АкрС на НАОА. В самата „обосновка“ имало редица взаимно изключващи се обстоятелства. На първо място се посочвало, че тя е обсъдена и приета на заседание на Постоянната комисия по технически науки, проведено на 08.02.2023 г., докато в самата нея в самото ѝ начало било посочено, че отчита становище на Х. с изх. №23-РД08-27 от 03.03.2023 г., т.е. момент след нейното съставяне. Заседанието на Постоянната комисия било проведено на 08.02.2023 г. от 15.30 часа онлайн, което означавало, че от момента на приключването му до момента на провеждане на заседанието на АкрС бил налице период от по-малко от 1 работен ден. В този период следвало членовете на АкрС съвет да се запознаят с информацията в доклада на постоянната комисия и становището на оценяваната институция, както и с посочената по-горе „обосновка“ и да вземат своето информирано решение каква оценка да поставят, което било практически невъзможно.

Подобни действия грубо нарушавали правилата на чл.38 от ПДНАОА, според който в ал.2 се определял, че докладът на НАОА по ал.1 се предоставял на оценяваната институция, която в 14-дневен срок от получаването му може да даде становище относно фактически несъответствия в него.

След предоставянето на подобно становище и изтичане на този срок постоянната комисия внася в АкрС доклад, който съдържа мотивирани констатации, относно съответствието на представените от оценяваната институция доказателства с критериите за институционална или програмна акредитация по смисъла на чл.77, ал.3 или чл.78, ал.3 от ЗВО.

Недопустимо било включването на допълнителен елемент, който не бил предвиден в нормата на закона никъде, още повече, че изрично в съдебно заседание представителят на административния орган заявил, че с тази „обосновка“ висшето училище не е било запознавано, за да може да вземе отношение по нея. Именно тя обаче съдържала ред напълно неверни изводи, противоречащи на цялата „първична“ фактология. На първо място това били данните за броя и академичното развитие на академичния състав на висшето училище в оценявания период, за което в хода на съдебното производство представили справка за движението и кариерното израстване на целия академичен състав на Х., преподаващ и осъществяващ научно-изследователска дейност в оценяваното ПН, от която било видно точно обратното на твърдяното в обосновката. Подобна насрещна проверка можело да бъде направена и за научната продукция на академичния състав и относно другите

включени в нея елементи. Отделно от това, т.нар „обосновка” на Б. не била предоставена на висшето училище в противоречие на изискванията всяка констатация да бъде давана за становище на оценяваната институция. Фактически тя замествала и дублирала доклада на ПК и поставяла окончателно решаващия относно определянето на оценката АкрС в положение да приема за автентично и меродавно мнението на лице, нямащо такива правомощия.

В чл.38, ал.4 на ПДНАОА имало предвидени правила за процедиране, в случай, че в хода на съответната процедура доказателствата са недостатъчни или предлаганите изводи не съответстват на констатираните факти и на доказателствата. В такива случаи докладът се връщал с указания за доработване на постоянната комисия, която била длъжна да се съобрази с тях. В конкретния случай това задължение не е било спазено от АкрС. От протокола на проведеното заседание се виждало, че подобен въпрос е бил поставен от проф. В. П., която обаче говорила не за фактически несъответствия, каквито били налице, а за „технически грешки” и за тяхното „изчистване”, каквото правомощие нито ПК, нито АкрС имали.

Самите мотиви, които се съдържали в протокола не кореспондирали с първичната фактология, за която самата НАОА имала данни от посещението на експертната група и представената от висшето училище информация. Общият брой на преподавателите не само, че не намалявал, но се увеличавал. Докато в началото на оценявания период на акредитация за обучение в ПН 5.2 висшето училище използвало чужди външни преподаватели, в неговия край се използвали само преподаватели, заети на основен трудов договор в него. Данни за докторантите и докторските програми, противно на твърдяното в протокола от заседанието, били предоставени - в справка и съдържащата се в протокол от посещението на експертната група във висшето училище констатация за среща и разговори с общо осем докторанти. Относно неравномерното развитие на научния състав, каквато констатация се съдържала, било видно, че според първичните данни 13 от общо 18 преподаватели демонстрирали кариерно научно развитие в оценявания период. В протокола била налице и констатация за неиздадено нито едно учебно помагало или учебник за оценявания период. Фактите обаче сочели, че имало издадени общо три учебника. В рамките на НП ИКТ в НОС били разработени и въведени в обучението електронни помагала в Мудъл, което значително подпомогнало висшето училище по време на пандемията. Налице било и решение на Академичния съвет на висшето училище за приоритетно издаване на електронни помагала.

Посочените противоречия показвали, че при постановяването на оспореното решение АкрС на НАОА не бил изпълнил изискването мотивите на акта да кореспондират с обективните данни. Задължителна част от мотивите, според жалбоподателя, следвало да бъде и съпоставка на оценката по съответното професионално направление с тази на другите висши училища, имащи акредитация в същото. Независимо от обстоятелството, че всяко висше училище акредитирало съответното ПН в рамките на самостоятелна отделна акредитационна процедура, независимо от останалите, тези отделни процедури имали отношение една към друга. В този смисъл следвало да се тълкува и изискването на чл.81, ал.2 от ЗВО оценяването на едно и също професионално направление да се извършва едновременно за всички висши училища по утвърден от НАОА график на всеки четири години.

Ответникът- АкрС НАОА, чрез процесуалния си представител-адв.Б. моли за отхвърлянето на жалбата и за присъждането на направените по делото разноски. При

условията на евентуалност, ако съдът намери жалбата за основателна, релевира възражение за прекомерност на заплатеното от жалбоподателя адвокатско възнаграждение. В депозираната по делото на 27.10.2023 година писмена защита поддържа, че в съдебния процес се установило, че НАОА и нейните органи стриктно са спазили административната процедура за провеждане на програмна акредитация. Поставената оценка била висока и отговаряла на констатираното в хода на процедурата. Сочил, че минималната разлика с предходно дадената оценка не можела да бъде аргумент за порок на оспорения акт. Акцентиращ върху законодателното изменение, в съотв. с което програмната акредитация се дава единствено от АкрС на НАОА, както и върху повишаването на контрола върху висшите училища чрез преимущественото използване на обективни индикатори при провеждането на процедурите по оценяване и акредитация. Сочил, че е неотнормено оценяването на другите висши училища, тъй като оценяването на всяко от тях е предмет на самостоятелно изследване и оценяване. По делото са представени и приети доказателства за констатираните в рамките на административната процедура слабости от страна на висшето училище, които били последователно набелязани и обсъдени от Експертна група (ЕГр), ПК и АкрС на НАОА. Тези слабости обосновавали и процесната оценка- 9.18. Слабостите били свързани най-вече с липсата на достатъчен брой преподаватели на фона на непрекъснато увеличаващ се брой бакалавърски и магистърски дисциплини в направлението. Тези слабости били първоначално набелязани в доклада на ЕГр, възприети впоследствие и в доклада на ПК, като отново били описани и аргументирани. Докладът на ПК бил предоставен на оценяваната институция, която е посочила наличието на някои технически и фактически несъответствия. Последните били обсъдени и коригирани от ПК преди внасянето на материалите по процедурата в АкрС. Докладът на доц. д-р Б. бил изготвен именно във връзка с представеното от висшето училище становище и същият имал за цел да ориентира АкрС при постановяване на решението му. Органите на НАОА нямали задължението да изготвят подобен доклад. В случая това било направено за улеснение.

Административен съд София- град, след като обсъдил релевирания с жалбата основания и доводите на страните, прецени събраните по делото доказателства и служебно, на основание чл. 168, ал. 1 вр. с чл. 146 от АПК проверил изцяло законосъобразността на обжалвания акт, намира следното от фактическа и правна страна:

Административното производство е започнало по заявление на Х. - [населено място] с вх. № 438/11.05.2022 г. за откриване на процедура за програмна акредитация на ПН 5.2 Електротехника, електроника и автоматика за О.: „бакалавър“ по „Автоматика и информационни технологии“; Инженерна информатика“ и О. „ магистър“ по „Автоматика и информационни технологии“; „Информационни технологии“; „Управление на качеството“. Към заявлението са приложени доклад-самооценка по утвърдените от НАОА критерии на хартиен и електронен носител, приложения на електронен носител (част от изпратената на съда преписка).

С Решение №737/15.10.2020 година на Министерския съвет, на основание чл.86, ал.5 ЗВО е определен състава на АкрС на НАОА, както следва: председател: проф. д-р П. Л. К. и членове: проф. д-р З. К. М.-представител от квотата на МОН, проф. д-р В. К. П.- представител от квотата на МОН, проф д.н.к. М. А. Ш.- представител на квотата на Съвета на ректорите, доц. д-р С. И. Ц.- представител на квотата на Съвета на

ректорите проф. д.с.н. Д. Ф. Г.- представител на квотата на Съвета на ректорите, проф. д-р Х. В. Г.- представител на квотата на Съвета на ректорите, проф. д.ф.н М. И. Д.- представител на квотата на Съвета на ректорите, проф. д-р Д. Б. П.- представител на квотата на Съвета на ректорите, чл. кор. Н. М. Н.- представител от квотата на Б. и проф. д-р В. Н. К.-представител квотата на Селскостопанската академия (л.581 по делото).

Процедурата по акредитация е открита с решение на АкРС на НАОА по протокол №12/19.03.2022 година.

Страните не спорят, че ПКТН е 9 членна и е в състав: председател: проф. д-р инж. В. П., проф. д-р инж. А. С., проф. дн инж. Н. Т., проф. д-р инж. хим. Й. П., чл. кор. проф. д.а.н. арх. А.К., проф. д-р инж. С. Г., проф. д-р Р. Д., Т. П. и доц. д-р С. Б., като последният е избран от ПКТН да контролира работата на ЕГр. и да наблюдава процедурата (чл.13, ал.8, т.3 ПДНАОА).

С Решение на АкРС на НАОА по протокол №11/12.05.2022 година е определен съставът на ЕГр: доц. д-р И. М. А.-ТУ-Г., доц. д-р инж.Р. К. Д.-ТУ-С., доц. д-р инж. И. С. С.-РУ „А.К.“ и И. З. З.-студент В. „Г.Б.“, като в преписката са приложени сключените с тях граждански договори във връзка с участието им в процедурата по акредитация на ХМТУ (л.41-л.50 по делото). В преписката са приложени и декларациите на същите за липсата на пречките по чл.14, ал.4 и ал.5 ПДНАОА.

Със заповед от 28.09.22 година на председателя на ПКТН- проф. д-р П.К. (л.39 по делото) членове на ЕГр, заедно с наблюдаващия от ПКТН доц. д-р С. Б. са командировани в ХМТУ за времето от 03.10. до 05.10.2022 година по предварителна програма. След проверката на място и запознаване с документацията по преписката, ЕГр е изготвила протокол и доклад (л.59-л.90). *Обективирани са констатации, че препоръки 1 и 2, формулирани в решението на ПКТН по протокол №8 от 22.07.2016 година при програмната атестация по ПН 5.2 за О. „бакалавър“ и „магистър“, с обща оценка 9.34 са били частично изпълнени от ХМТУ.* При проверката по изпълнението на критериите за програмна акредитация на ПН в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG), част 1 (1-10) по смисъла на чл.78, ал.3 ЗВО (таблица 4), приети от АкРС на НАОА на 20.10.2016 година, като във връзка със Стандарт 5.1.1 „Обезпечаването на квалифицирани преподаватели за ПН 5.2. са констатирани редица слабости, а именно липса на приет план за развитие на АкадС. *В края на наблюдавания период-месец май 2022 година, АкадС на ПН 5.2 се състои от 16 преподаватели на трудов договор, от които хабилитирани са 5, съотв. 31 процента. От тях професорите са 4, а с научна степен: дн са 0; д-р са 4-ма-100 процента без научна степен; 1 доцент без научна степен:дн. Броят на нехабилитираните преподаватели е съответно 11 или 69 процента. От тях главен асистент д-р са 82 процента, асистенти д-р: нула и двама асистенти-18 процента.* Установено е, че към 2022 година общият брой на преподавателите е намалял с 27 процента (от 22-ма на 16 преподаватели), като 5 от тях са хабилитирани и един нехабилитиран. *Видно от таблиците, приложени към доклада, 5-та хабилитирани преподаватели са проф.А. Г., проф. Е. К., проф. А. А., проф. Идилия Б. и доц. Д. Г. (л.88), от тях 4-ма са*

на основен трудов договор и един на допълнителен трудов договор (л.87, гръб) Във връзка с последното съдът сочи, че съгл. чл.23, ал.13 от ПДНАОА, при провеждане на програмна акредитация и оценяване на съответствието с изискванията за академичен състав на основен трудов договор член на академичен състав може да участва в акредитацията на не повече от едно висше училище. По отношение на критерия 5.2 Научноизследователска и художествено-творческа дейност на АкадС и участието на студентите се съдържат множество констатации за невъзможност за потвърждаване на предоставена от ХМТУ информация, поради липса на доказателствен материал, за липса на информация изобщо или за необходимост от редуциране на посочения брой публикации, поради това, че едни и същи статии са изнесени публикувани на 2 различни места и са броени 2 пъти(един път като статия + един път като статия в научен форум). Изрично е записано, че ЕГр е направила два анализа, а именно анализ на заявената и предоставена информация от ХМТУ и анализ след проверка от Егр. Вписана е и констатация, че няма издадено нито едно учебно помагало, както и за невъзможността да се направят необходимите констатации относно докторантите, т.к. липсват данни и/или доказателства за брой редовни, брой задочни, брой докторанти на свободна подготовка, брой защитили, брой отчислени с право на защита, брой прекъснали, брой отпаднали и др. В краткия анализ, на база на подробния, са изведени слаби страни и заплахи (л.85) Докладът е подписан от ръководителя на ЕГр и и 6-ма членове, както и от наблюдаващия процедурата от ПКТН- доцент доктор С. Б. (л.86).

С решение по т.3 от протокол №42/09.12.2022 година (л.92-93), ПК е приела проект за препоръки, а с решение по т.10 от протокол № 3/20.01-.23 година е приет доклада на ПКТН (л.94-98)

С уведом. писмо с изх.№115 от 20.01.2023 година, председателят на ПКТН на НАОА- проф. д-р инж. В. П. е изпратила на основание чл.38, ал.1 от ПДНАОА доклада на ПКТН на ректора на Х. за становище относно физически несъответствия в него.

Р. на Х. е упражнил предоставената му възможност, като е депозирал по него такова, заведено с вх.№ОА-06-21/03.02.23 година, обратно на доводите на жалбоподателя, че становището е с изх. номер от 03.03.23 година (л.100-105 по делото). От същия е видно, че верността на констатацията в доклада на ЕГр. относно броя на хабилитираните преподаватели не е оспорена, а е изложено твърдение за „претрупване на констатацията“. Тези констатации между другото не се опровергават и от представената от жалбоподателя в хода на съдебното производство справка с негов изх.№23-СБ118 от 13.10.23 година. Не са представени и допълнителни доказателства във връзка с констатациите за липса на такива. Изложени са и редица твърдения за несъответствия.

Във връзка с постъпилото становище е изготвен окончателен доклад на ПКТН (л.106-122). В него констатациите за изпълнение на критерий 5.1 са допълнени, като е конкретизирано, че хабилитираните 5 преподаватели, които четат лекционни курсове са 5, съотв. 31 процента-четирима професори и един доцент. В периода на акредитация общият брой мобилности за преподаватели

по програма Е.+ и по други международни образователни проекти е общо 8, като всички мобилности са входящи, без да е осъществена изходяща мобилност. Потвърдени са констатациите по критерий 5.2, както и съдържанието на краткия анализ. Отделно е изготвено и становище, наим. „обосновка“ от наблюдаващия процедурата член на ПКТН доц. д-р С., в което е изложено, че е имало неточности и неясноти в предоставената от Х. информация на ЕГр. Изложено е, че към момента в ПН 5.2 с наукометрични показатели в Н. (Националният център за информация и документация) са регистрирани само трима преподаватели от Х., а именно проф. Ал.Г., проф. Ат. А. и проф. Ел. К. . Двама от тях били назначени по време на акредитационния период, а именно проф. К., която е назначена в Х. на 22.02.21 година и проф. д-р Г.-на 25.01.2018 г., като в тази връзка е посочено, че техните публикации преди назначаването им не следвало да се броят за актив на Х. (използваният израз е“ не е честно да се броят за актив на Х.).

По делото са приети работната таблица от 09.02.23 година, с дадените оценки от отделните членове на ПКТН по приложимите критерии за оценяване, средната оценка по всеки критерий- в цифра и словом (посл. изразена в случая като: „п.с“ -пълно съответствие), както и общата оценка-9.19. Приложени са и попълнените фишове за оценка, без заличени имена (В тази връзка виж: Решение № 10129 от 25.10.2023 г. на ВАС по адм. д. № 1751/2023 г., V о.).

Процесното решение е взето от АКрС на НАОА на заседание по протокол №03/09.02.23 година. По делото са приети и работната таблица, с дадените оценки от всеки един от 11-членния състав на АкрС на НАОА по приложимите критерии за оценяване, средната оценка по всеки критерий цифром и словом (посл. изразена в случая като: „п.с“-пълно съответствие), както и общата оценка-9.18, пълно съответствие. Приложени са и попълнените фишове за оценка, без заличени имена от всеки един от 11- членния състав на АкрС. В протокола е отразено, изказването на председателя на ПКТН- проф. д-р инж. В. П., вкл. и представената писмено становище, наим.“обосновка“ от наблюдаващия цялата процедура член на ПКТН- доц. д-р С. Б.. Следователно спазени са били изискванията за гласуване на Правилата, приети с решение по т.1 от Протокол №25/17.11.2016 г., представени в хода на съдебното производство.

При тези фактически установявания съдът обуславя следните правни изводи:

Жалбата е допустима.

Налице са положителните условия, съотв. липсват пречките, свързани със съществуването и упражняването на субективното публично право на съдебно оспорване по чл.159 АПК. Жалбата е подадена срещу акт, който може да бъде оспорен пред съд- арг. от чл.83, ал.8, вр. ал.1 ЗВО. Подадена е от лице с правен интерес от оспорването (чл.147, ал.1 АПК)-инициралото процедурата за програмна акредитация висше училище. По твърдение на жалбоподателя, което не се оспорва от ответника, същият е уведомен за процесното решение на 15.03.23 г., а жалбата е подадена чрез ответника на 29.03.23 г. (л.5 по делото). Следователно жалбата е подадена при спазване на преклузивния 14-дневен срок за оспорване по чл.149, ал.1 АПК. Отделно от това следва да

бъде отбелязано, че в случая е приложим и удължения 2-месечен срок по чл.140, ал.1 АПК, поради липса на данни в оспореното решение или в изпратеното уведомително писмо за съобщаването му да се съдържа указание пред кой орган и в какъв срок може да оспорено.

Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

Оспореното решение е издадено от компетентен орган, в легитимен състав и при спазване на изискванията за кворум и мнозинство, при спазване на установените процедурни правила в тяхната последователност, са правилни.

Правната рамка за издаване на оспореното решение се съдържа в глава десета ЗВО, ПДНАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти, които имат характера на вътрешноведмоствен акт, който е задължителен за органите на НАОА.

Установените по делото факти обосновават извод за спазване на установените процедурни правила в тяхната последователност – към заявлението са представени необходимите документи и процедурата е открита; определен е състав на ЕГр, която е осъществила проверка и изготвила доклад (чл. 14, чл. 37 ПДНАОА). Съгласно разпоредбата на чл. 81, ал. 3, вр. чл. 81, ал. 1, т. 2, б. „б“ от ЗВО процедурата за програмна акредитация на ПН 5.2. Електротехника, електроника и автоматика в Х. се е осъществила от ПК по съответната област на висше образование, а именно - ПКТН и е завършила е решение на АкРС на НАОА. Обжалваният административен акт е приет от АкРС на НАОА в състава по см. на чл. 86, ал. 1 ЗВО, определен по реда на чл. 86, ал. 6 с. з., за което на основание чл. 88, ал. 1, т. 6 ЗВО е информирано висшето училище- заявител.

Разпределянето на сферите на висшето образование по материи се основава на Постановление № 125 от 24.06.2002 г. за утвърждаване класификатор на областите на висшето образование и професионалните направления. Съгласно посочения класификатор ПН 5.2. „Електротехника, електроника и автоматика“ попада в област на висшето образование „5. Технически науки“.. В съответствие с разпоредбите на чл. 38 ал. 1 и ал. 3 от ПДНАОА, ПКТН въз основа на доклад на ЕГр е подготвила свой доклад и го е представила за становище на оценяваното висше училище. Постъпилото становище, обратно на доводите на жалбоподателя, е било разгледано от ПКТН и въз основа същото в доклада са били отстранени приетите технически грешки и фактически несъответствия, допуснати в първоначалния доклад, и той бил внесен в АкРС на НАОА, който е взел процесното решение.

Съгласно чл. 75, ал. 1 и ал.2 ЗВО, акредитацията е признаване от НАОА и акредитация на правото на висшите училища да дават висше образование по образователно-квалификационни степени в определени области, професионални направления и по специалностите от регулираните професии чрез оценяване качеството на дейностите по чл. 6. Дейностите на НАОА за оценяване и акредитация имат за цел да стимулират и контролират висшите училища, да осигуряват и да повишават качеството на предлаганото от тях образование, както и да го провеждат в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование.

Програмната акредитация, каквато е процесната, се основава на оценяването

на качеството на предлаганото обучение в определено професионално направление в трите степени на висше образование в основно звено и/или филиал на висшето училище, на специалност от регулираните професии и на прилагане на стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование. Обект на оценяване при програмната акредитация са: 1. структурата, организацията и съдържанието на учебните планове и програми; 2. профилът и квалификацията на преподавателския състав; 3. материално-техническата осигуреност на обучението; 4. методите на преподаване и оценяване постиженията на студентите; 5. управлението на качеството на образованието; 6. научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея; както и други критерии, свързани със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование.

На основание чл. 85, ал. 1, т. 1 и т.2 ЗВО и насоките за осигуряване на качество в европейското пространство за висше образование, НАОА е утвърдила критерии за оценяване и акредитация в съответствие със стандартите, които са били приложени в процесния случай. Същите са публикувани на интернет страницата на агенцията - <https://www.neaa.sovernment.bs/oceniavane-i-akreditaciia/vrosramna-akreditaciia/profesionalni-naugavlennia>, където има и подробни обяснения и указания за тяхното тълкуване и приложение, а и жалбоподателят не оспорва.

Оценяването при програмната акредитация се извършва по десетобалната система, включваща оценките от 0 до 10,00, като крайната оценка е постановена от АкРС чрез гласуване и при съблюдаване на съответните за целта правила, които също са ясни и публично оповестени на електронната страница на НАОА - <https://www.neaa.government.bg/oceniavane-i-akreditaciia/pravila-za-glasuvane>.

Съдът съобразява и това, в която насока са и доводите на ответника, че при подаване на заявлението за съответната процедура, именно от тези правила се е ръководило висшето училище- жалбоподател при изготвяне на своя доклад-самооценка. Процесната програмна акредитация е проведена по действащата от 2016 г. критериална система

Разглеждането на процедурата за програмна акредитация в ПН 5.2. Електротехника, електроника и автоматика в Х. от страна на АкРС на НАОА е осъществено на 09.02.2023 г. (съгласно Протокол 03). Видно от приложения по делото Протокол, при разглеждането е присъствала проф. В. П.- председател на ПКТН, която е запознала АкРС с извършената от ПКТН дейност. Тя е обърнала внимание на пропуските на висшето училище, както и на обстоятелството, че въз основа на становището от Х., докладът е бил корегирал, като са изчистени някои, предимно технически, неточности. Тук е мястото да бъде посочено, че няма нормативно задължение докладът на ПК да бъде изпращан отново за становище на висшето училище, ако неговите твърдения в представеното становище не бъдат възприети в цялост. Обосновката на доц. д-р Б. не е елемент от процедурата. Тя представлява писмено становище, в качеството му наблюдаващ цялата процедура член на ПКТН по смисъла на чл.13, ал.8, т.3 ПДНАОА.

Видно от протокола на АкрС, същият е приел, че представеният доклад е съобразен със становището от Х., като ПКТН е корегирала допуснати неточности и грешки. В протокола се съдържат и състоялите се по време на заседанието обсъждания и приетите съществени слабости (л.137 по делото).

В хода на административната процедура е установено, че висшето училище има допуснати слабости, както следва: Х. е единственият университет в разглежданото направление, който не е изпълнил препоръките от предходната си акредитация, като е налице само частично изпълнение. В рамките на процедурата по следакредитационно наблюдение и контрол, която има за цел да провери изпълнението на дадените с предходната акредитация препоръки е констатирано частично изпълнение, поради което на висшето училище е оказано в срок до процесната процедура за акредитация дадените препоръки да бъдат изпълнени. Това обаче не е било направено. Съгласно чл.73, ал.1 и ал.2 ПДНАОА, неизпълнението на дадените препоръки е толкова сериозно, че би могло да доведе до отнемане на програмната акредитация или до намаляване на акредитационната оценка.

АкрС е констатирал и обсъдил следните слабости в предлаганото от висшето училище обучение:

-Намаляване на общия брой на преподавателите, подробно описан в доклада на ПКТН. Едва трима от хабилитираните преподаватели са регистрирани с наукометрични показатели в Н. професори. Двама от тях са работили в институти на Б.. Единият от тях е назначен 2021 година, вторият 2018 г. В тази връзка е неоснователно оплакването на жалбоподателя, че това са постижения, които се свързват с личността, а не с висшето училище, тъй като акредитационната процедура е насочена към конкретното висше училище, а то е представило като своя научната продукция на посочените преподаватели, която е изготвена преди същите да бъдат включени в академичния му състав и е вероятно същата да е била вече оценена по други процедури на предходни техни работодатели.

-В рамките на професионалното направление няма издадено нито едно учебно помагало през акредитирания период. Тази констатация е свързана с липсата на достатъчна научна и творческа дейност на академичния състав на висшето училище. Разработването на учебни помагала в Мудъл, освен че не е подкрепено с доказателства, според съда не е равнозначно на издадени учебни помагала, които биха били достъпни за всеки в съответната научна област, а не само за студентите на Х..

-Липса на данни и/или доказателства относно докторантите в направлението за акредитирания период. Както съдът вече посочи, независимо от подробното посочване в изпратения на Х. доклад на ПКТН за непълнота на информацията относно докторантите в акр. период- данни и/или доказателства за брой редовни, брой задочни, брой докторанти на свободна подготовка, брой защитили, брой отчислени с право на защита, брой прекъснали, брой отпаднали, допълнителна информация в тази насока не е била предоставена с депозираното становище от Х..

-Отсъствие на значим интерес към приоритетни специалности, които предлага професионалното направление;

-Трудности в осигуряване на кадри за важни отрасли, основани на негативни демографски и социални процеси;

-Трудности при подмладяване на хабилитирания състав в ПН 5.2.;

-Неравномерно научно развитие в рамките на професионалното направление.

-Непрекъснато увеличаване броя на бакалавърските и магистърските програми в професионалното направление и др., без обаче да има достатъчната обезпеченост от хабилитирани преподаватели.

Описаните слабости са свързани с липсата основно на достатъчен брой преподаватели на фона на непрекъснато увеличаващ се брой бакалавърски и магистърски дисциплини в направлението. Те са от пряко значение при оценяването на критерий 5 (Преподавателски състав). Същите са били първоначално набелязани от ЕГр и обективирани в доклада ѝ. Посочените констатации са възприети и в доклада на ПКТН, като отново са описани и аргументирани от нея.

Във връзка с оплакването на жалбоподателя за немотивираност на оспореното решение, следва да се посочи още, че в случай на цялостно възприемане на доклада на помощния орган- ПКТН, докладът се явява мотиви и АкрС за приетото от него решение. Отделно от това, предложението на постоянната комисия не е задължително за АкрС, поради което мотиви на решението са изразените и в хода на приемането на акта обсъждания, позиции, съображения и отразеното общо мнение на АкрС. Следва да се посочат и приетите по делото действащи Правила, които изискват членовете на АкрС попълват „фиш“ по съответен образец, в който оценяват всеки критерий от процедурата с оценка от „0 до 10, 00“. За да осигури съответствие на числовата оценка със словесната – по скалата на Европейската асоциация за осигуряване на качеството на висшето образование (ENQA), АкрС е приел приравняваща скала, според която: пълното съответствие е равно на оценка между 9, 00 и 10, 00; съществено съответствие – от 7, 00 до 8, 99; частично съответствие – от 4, 00 до 6, 99; несъответствие – от 0 до 3, 99.

По отношение твърдението за отсъствие на мотиви съдът съобрази възприетото в съдебната практика относно решенията на колективен орган, които се вземат въз основа на оценъчна дейност - не мотивите на отделните членове на органа са от значение, а общо формираната воля, която е сбор от индивидуалната оценка на всеки от членовете. АкрС е колективен орган, при което мотивите на членовете на съвета формират мотивите на органа и числовата и приравнената на нея словесна оценка определят окончателната оценка. Следва да се отчете още, че съдът не може да извършва контрол за законосъобразност на самата оценителна дейност на членовете на Съвета, като в случая са приложени попълнените фишове по образец от страна на членовете на АкрС. Целта на съдебния контрол не е да извърши акредитация на висшето училище вместо компетентния за това орган, а да прецени дали процедурата и била спазена и дали оценяването е извършено въз основа на обявените критерии, съответно съдържащите се негативни констатации обосновани ли са с обективни данни по преписката. Съдът споделя мнението, предвид фактическите установявания по делото, че констатираните слабости мотивират даването на оценка под 10, която пак е равнозначна на „пълно съответствие“-9.18 в случая. Съдът отново напомня, че дейностите на

Националната агенция за оценяване и акредитация имат за цел да стимулират и контролират висшите училища, да осигуряват и да повишават качеството на предлаганото от тях образование, както и да го провеждат в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование. Броят на преподавателите и на техните публикации определят до голяма степен нивото на тяхната изследователска дейност и несъмнено са сред ключовите за привличането на студенти от висшето училище. Не формалното даване на максималната оценка 10 ще повиши степента на развитите на X., а реалното доближаване на висшето училище до предоставянето на качествено висше образование, съобразно установените критерии, които също се променят и завишават. (Макар и ответникът да признава, новите количествени и качествени индикатори, които да бъдат включени в критериалната система за оценка при програмната акредитация все още са в процес на разработка и НАОА не е започнала да ги прилага).

Най-сетне във връзка с оплакването за неспазване на изискването на чл. 81, ал. 2 от ЗВО, въведено с изменението на ЗВО от 25.02.2020 г., оценяването на едно и също професионално направление да се извършва едновременно за всички висши училища по утвърден от Националната агенция за оценяване и акредитация график на всеки 4 години, съдът сочи, че споделя мнението, че ако изискването е било нарушено, а то не е, то нарушението не е съществено, тъй като все още се прилага старата критериална система. Видно от процесния протокол №03/09.02.23 година на АКрС, т.6 - т.16 оценяването на X. за програмна акредитация на ПН 5.2 Електротехника, електроника и автоматика е *извършено едновременно* с това на Техническия университет-Г., Минно-геоложкия университет „Св. И. Р.“, Университета „Проф. д-р А. З.-Б., Медицинския университет „Проф. д-р П. С.“-В., П. университет „П. Х.“, Техническия университет-В., Югозападния университет „Н. Р.“, Б. свободен университет, Университета по хранителни технологии-П., Техническия университет-С., Висшето военновъздушно училище „Г.Б.“, Тракийския университет-С. З..

Извън обхвата на изискването по чл.81, ал.2 ЗВО е обаче в пределите на конкретната проверка за законосъобразност да се съпоставя извършеното оценяване на всяко от отделните висши училища.

По изложените съображения съдът намери жалбата за неоснователна и я отхвърля.

При този изход на спора и на основание чл.143, ал.3 АПК, правото на разноси е възникнало за ответника. То е своевременно упражнено, като преди приключване на устните състезания е поискано присъждането им (чл.81 ГПК, вр.чл.144 АПК). Доказаните разноси на ответника са в размер на 1000 лева-заплатено възнаграждение за защита, осъществена от един адвокат, говорено в договор за правна защита и съдействие от 30.05.23 г. и заплатено с авизо преводно нареждане от 01.06.23 година

Воден от гореизложеното и на основание чл.172, ал.2, предл.5-то и чл.143, ал.3 АПК, Административен съд София- град, Второ отделение, 23-ти състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата от Химикотехнологичния и металургичен университет- [населено място] против решение на Акредитационния съвет на Националната агенция за оценяване и акредитация, обективирано в Протокол №03/09.02.2023 година, в частта му, на която адресат е жалбоподателят.

ОСЪЖДА Химикотехнологичния и металургичен университет- [населено място] да заплати на Националната агенция за оценяване и акредитация със седалище в [населено място] сумата в размер на 1 000 (хиляда) лева, разноси по делото.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните. Р. да се съобщи на страните чрез изпращане на преписи от него.

СЪДИЯ: